

Tolfte s. e. Trefaldighet i nådens år 2022 Åke Malander

Psalt 51:16-21, GT Jes 29:17-24, Ep 2 Kor 3:4-18, Ev Mark 7:31-37, II Matt 12:33-37

Du Guds starka Ord, Skapa om vår jord. Till ditt rikets tjänst bered oss, Herre, gör ett under med oss: Alla löftens Ja, säg ditt Effata.

När vi läser i evangelierna slås vi av hur det gång på gång blir konflikt mellan Herren Jesus och fariseerna. Så är det även här i Matteus 12. Men här i det sammanhang där vår predikotext står tillspetsas saken ytterligare. Här talar Jesus till dem om hädelse mot Anden, om synd mot den Helige Ande, något som blockerar och omöjliggör förlåtelsen, för tid och evighet. Nu säger dock Jesus inte att de har begått den synden, att de hädat Anden, men väl att de står i fara att begå denna synd.

Jesus har gjort en god gärning, han har helat en man med en förtvinad hand, men fariseerna som såg detta gläds inte över Guds godhet utan förargar sig över att det skedde på en sabbat. En ännu större välgärning har han gjort, då man här förde till honom en besatt som var blind och dövstum och han botade honom, så att den dövstumme talade och såg. Folkmassan runtomkring förundrar sig: med sitt blotta ord löser han en man som satan har hållit fången, vem kan göra sådana under om inte Gud är med honom, är detta manne Davids son? Fariseerna å sin sida, som gång på gång har sett hur människor i nöd får del av Guds godhet genom Jesu gärningar, och som här själva ser precis samma obestridliga läkedom under som folket i övrigt, de talar hädiska ord mot Guds Son, de förklarar Guds verk vara ett verk av Beelsebul, alltså av satan. Det är därför som Jesus här varnar dem för synden mot den Helige Ande.

För att vi ska förstå det bakomliggande tar Jesus fram bilden av trädet och dess frukt. Det bildspråket har han även använt sig av i bergspredikan. Och det är en talande bild. Det finns ett samband mellan vad vi kan iakttä, vad vi kan se och höra och vad vi inte kan se och förnimma.

Frukten vittnar om trädet – dina ord vittnar om ditt hjärta

Alla Jesu ord gärningar vittnar om idel godhet

Kan dessa gärningar, kan detta Jesu verk att lösa en besatt ur satans garn, detta som alla måste erkänna vara en god gärning, kan det verkligen förklaras vara ett verk av en ond makt? Jesus påvisar det orimliga i fariseernas förklaring: otrons bortförklaring! Skulle då satan föra strid mot sig själv? Eller är det rent av med Guds finger som Jesus driver ut de onda andarna?

Jämförelsen med ett träd och dess frukter är som vi sa en mycket talande bild. Föreställ er att vi kommer in i en trädgård, mitt i vintern, kan vi då se på de kala träden som ger de godaste äpplena eller päronen? Nej, det kan vi naturligtvis inte. Men så här års, framåt sensommaren och hösten börjar päronen och äpplena att mogna och vi kan smaka på frukterna. Kanske pekar man då på ett visst träd och säger: Det här är ett bra träd, det ger väldigt goda äpplen. Om ett annat kan det heta: Det där är ett dåligt träd, det ger inte någon bra frukt. Ja, som Jesus säger, av frukten känner man trädet. Bilden är enkel och klar: liksom frukten vittnar om trädet, så vittnar på liknande vis ord och gärningar om hjärtats innehåll.

Vers 33 är lite olika översatt i de biblar vi har på svenska och norska, men innebörden och andemeningen blir ändå densamma. Antingen tänker ni er att trädet är gott och då följer att dess frukt också är god, eller så menar ni att trädet är dåligt och då följer att dess frukt är dålig. Om frukten är vindruvor så kommer den inte från törnbuskar och är det fikon så kommer den inte från tistlar. Jesus ställer här sina motståndare inför ett omöjligt val: Kan någon av er anse annat än att mitt botande av den besatte var en god gärning, en god frukt? Kan ni då på fullt allvar mena att det är en frukt från Satan? Det orimliga i deras anklagelse, i otrons anklagelse, ligger i öppen dager.

I fariseernas hållning till Jesus framträder inte bara otron utan själva oviljan att tro. Men den oviljan är inte något specifikt för fariseerna, den är en något som alltid finns hos den oomvända människan. *"En själisk människa tar inte emot det som kommer från Guds Ande. Det förefaller henne som dårskap. Hon kan inte fatta det, eftersom det måste bedömas med hjälp av Anden."* Så förhåller det sig med människosläktet. Och, glöm inte kära kristna vänner, denna gudsfrånvända vilja finns kvar även efter omvändelsen; den finns kvar hos oss alla.

När Jesus använder uttrycket "ormyngel" eller "huggormars avföda" leder han våra tankar till det ondas ursprung, till den gamle ormen i paradiset, han som förde in synden i människan. Ormens gift medförde liksom en mutation, en genetisk förändring hos människan, så att hon blev benägen till det

onda och oförmögen till det goda. *"Hur skulle ni kunna tala något gott, ni som är onda?"* Era träd är dåliga träd och därför har ni ingen god frukt att komma med. Det syndafördärv som kom in i de första människorna har sedan fortplantats vidare generation efter generation – ett arv som alla människor bär på, en arvsynd! Därför tilltalar Jesus inte bara fariséer och skriftlärdar utan människan som sådan som ond, ja han säger det även om lärjungarna: *"Om ni som är onda förstår att ge era barn goda gåvor ..."*

Att man är så avvisande, ja rent av hatisk mot Jesus och hans anspråk har till stor del sin grund i att fariseerna och judendomen inte känner arvsynnen, inte har någon arvsyndslära. Judendomen må nu vara en sak, men tragiskt nog har man idag inom stora delar av kristenheten fallit in i judendomens position och övergett den bibliska läran om arvsynnen, om människans djupa syndafördärv. Och därmed har även talet om korset tystnat alltmer och tenderat att bli en stötesten. Det diktas och sjungs i de s.k. moderna gudstjänstformerna många lovsånger till Jesus, men korset verkar inte vara huvudinnehållet. För Paulus däremot var det Kristus och honom som korsfäst som var budskapets kärna. Någon har sagt: "När man tog bort syndafördärvet ur syndabekännelsen, gjorde man en större förändring än när man införde kvinnliga präster."

Från hjärtats förråd kommer ont eller gott

Som frukten vittnar om trädet, så vittnar alltså orden om hjärtat. Ett nästan övertydligt exempel på detta har vi i de båda korsfästa rövarena. Deras liv och gärningar hade ju talat sitt tydliga språk, men vad vittnar deras sista ord här på jorden om? På det ena korset om en syndare som under sin sista timme både ser och hör Jesus och ändå har bara hån och förakt till övers för sin Frälsare, på det andra korset om en omvänd syndare, om en som under sin sista timme fått upp ögonen för, inte bara vem han själv är, utan framför allt för vem Jesus är, att han är just syndares Frälsare, som har nåd och förlåtelse – till och med för en rövare!

Att munnen talar vad som är i hjärtat är också som det ska det vara: *Ert tal ska vara Ja ärt Ja och Nej är Nej*. Låter kanske enkelt, men kravet i detta är dock att hjärtat ska vara helt uppfyllt av godhet och helighet, inte av ormens gift, av onda, orena tankar och begärelser. Detta är vad Guds heliga lag kräver av oss alla. Men var finns det hjärtat? Och om vi nu har sagt att alla är fördärvade av arvsynnen, hur kan då Jesus här tala om både en god människa och en ond människa? Och vem är denna "goda människa" som ur sitt goda förråd bär fram goda ting? Det kan omöjligt syfta på det allmänna umgänget människor emellan, "en hederlig och rejäl person". Det står ju skrivet: *"Utan omvändelse är det omöjligt att behaga Gud."* Med denna "goda människa" kan endast åsyftas den människa som är omvänd och född på nytt, för hos henne finns det en ny håg och vilja, som bjuder motstånd mot den medfödda onda naturen, och istället har sin lust i att leva efter Guds vilja. De goda ting som hon bär fram ur sitt goda förråd är naturligtvis samma sak som det goda trädets goda frukt. Paulus kallar det för Andens frukt: kärlek, glädje och frid, tålmod, vänlighet och godhet, trofasthet, saktmod och självtukt. Andens niofaldiga frukt! Å andra sidan bärs ur den onda människans onda förråd fram det som kan kallas "köttets gärningar".

Till de goda och onda frukterna hör också nyttigt eller onyttigt tal. Har vi följt Jesu undervisning så här långt, så är inte heller detta svårt att förstå. Han talar inte om våra vardagliga ord och samtal, utan om mer anspråksfullt tal. *"Fåfängt dyrkar de mig, eftersom deras läror är människobud."* Här ger Jesus själv ett talande exempel på vad som kan avses med "onyttiga ord". *"De binder ihop tunga bördor och lägger dem på människornas axlar, men själva vill de inte ens med sitt finger flytta på dem"*, ja de förkunnar inte bara Herrens bud utan även lika mycket sina egna stadgar, men de förkunnar inget evangelium för de betungade – deras förkunnelse är onyttiga ord. Dessa människobud behöver inte vara onda, men de är onyttiga, de hjälper ingen till himmelen och är inte heller till någon uppbyggelse i församlingen.

"Efter dina ord ska du dömas." Driver och talar du laggärningarnas ord som en väg och hjälp till salighet, ska du också av lagens ord dömas skyldig. En dom som du aldrig i evighet kan överklaga! Driver och talar du nådens och syndaförlåtelsens ord som vägen, den enda vägen, till salighet, ska du också av evangeliums ord dömas rättfärdig. En dom som åklagaren, den gamle ormen som kallas djävul och satan aldrig någonsin kan överklaga! Amen, det är visst och sant.